

RAPPORT ÖVER ERASMUS UPPFÖLJNINGSBESÖK

Högskolan på Åland/SF MARIEHA04

Erasmus Charter nr: 45241

Besöksdatum: 11.11.2011

CIMOS representanter: Nora Ridgewell och Anni Kallio

I Allmänt om högskolans internationella verksamhet

Högskolan på Åland inledde sin verksamhet den 1.1.2003 då Ålands yrkeshögskola och Ålands högskola sammanfördes i en gemensam organisation. Högskolan har 450 studerande och ca 2000 studeranden på Öppna högskolan. Personalens antal uppgår till ca 75. Högskolan erbjuder 7 utbildningsprogram: elektroteknik, företagsekonomi, Hospitality Management, informationsteknik, maskinteknik, sjöfart och vård. Programmet för sjöfart är det största utbildningsprogrammet. Våren 2010 var antalet sökande 400, varav 110 till sjökaptensprogrammet. Alla utbildningsprogram är på svenska. Av studerandena kommer ca 1/3 från Åland, 1/3 från fastlandet och 1/3 från Sverige, men fördelningen varierar mellan programmen. På programmet för sjöfart kommer största delen studeranden från Sverige. För tillfället finns 7 utbytesstuderande på högskola. Åland är ett multikulturellt samhälle med över 80 nationaliteter. Årets sökande till HÅ kom från 24 olika länder.

I strategin för högskolan ingår att vidareutveckla det internationella studerande- och lärarutbyte. Internationaliseringen är ett betydande konkurrensmedel. De geografiska prioriteringarna är Norden, EU- området och ett utomeuropeiskt land. Målet är att varje utbildningsprogram erbjuder utbytesstuderande en termin studier på engelska, men tillsvidare finns det närmast kurslitteratur på engelska. Kurser på engelska erbjuds främst via Öppna högskolan. De engelspråkiga kurserna körs ibland på svenska men på engelska ifall det finns behov. Läraren anpassar kursen efter deltagarnas behov.

Högskolan har en internationell strategi. Målsättningen är att 1 % av studeranden deltar i Erasmus utbyte och 25% deltar i internationell praktik, studieresor eller studier genom Nordplus. Högskolan skall ta emot minst 10 utbytesstuderande eller lärare.

Personalutbyte intresserar mer än lärarutbyte. Lärarna deltar mer i Nordplus utbyten än i Erasmus-lärarutbyten. I den svenskspråkiga EILC-kursen i Åbo deltog 2-3 studeranden. Kurser i interkulturell kommunikation och svenska erbjuds. För utbytesstuderanden finns bostäder färdigt reserverade.

Alla utbildningsprogram har Erasmus-partners. HÅ har partnerhögskolor i 7 olika europeiska länder. Det tätaste samarbetet är med partnerhögskolorna i Madrid och Southampton.

Av de nordiska utbytena är den största delen praktik, ca 7-9 veckor långa. Eftersom tidsperioden är för kort för Erasmus, så använder man sig av Nordplus. Långa utbyten är också besvärliga p.g.a. att många studeranden har familj eller är vuxenstuderande.

Högskolans internationella verksamhet leds av den internationella koordinatören, som till sin hjälp har en internationell nämnd. Nämnden har 5 medlemmar och sammanträder 3-4 ggr/år. Permanenta medlemmar i nämnden är vicerektorn och internationella koordinatören. Nämnden behandlar den internationella strategin och aktuella frågor inom den internationella verksamheten. Nämnden fungerar som bollplank för den internationella koordinatören. På varje utbildningsprogram finns kontaktpersoner, t.ex. programledare, för internationella ärenden. Tutorverksamheten är aktiv och stöds av högskolan.

Övriga program som högskolan är med i inom ramen för Lifelong Learning Programme är Leonardo da Vinci (Mar Eng) samt ett projekt inom Transversal Action 2. Languages.

Inom Nordplus koordinerar högskolan VAUM-nätverket, samt är med som partner i många nätverk. Inom ramen för dessa Nordplus-nätverk ordnas många intensivkurser.

Inkommande lärare kommer regelbundet speciellt från partnerhögskolan i Madrid, men flertalet kommer via Nordplus.

Praktik ingår som en viktig del i alla utbildningsprogram. Inom programmet för vård åker alla studerande på praktik utanför Åland, främst via Nordplus och platserna ordnas via högskolan. Inom Hospitality Management åker alla utomlands, 70 % via Erasmus. HÅ har kontakter till olika arbetsgivare men studeranden kan också söka sin praktikplats själv. Inom företagsekonomi finns det möjligheter att fara utomlands men de flesta är vuxenstuderanden och får sin praktik tillgodo. Inom IT sker praktiken mest i lokala företag. Inom IT finns de flesta utbytesstuderande, vilket medför internationalisering på hemmaplan för studeranden inom programmet. Inom sjöfarten sker praktiken världen runt och högskolan bekostar praktiken och resorna, eftersom det inte går att få medel för praktiken inom Erasmus-programmet.

Högskolan har täta kontakter med arbetslivet på Åland. Inom branschråden utvecklar man utbildningen i samråd med näringslivet. Inom företagsekonomi arrangerar HÅ många studiebesök. Inom programmet för IT får studeranden ofta jobb efter att ha utfört sin praktik och fortsätter inte att studera. Inom Hospitality Management ingår praktik utomlands för alla studeranden och det är inga problem att få jobb inom branschen.

II Administration av Erasmus-mobiliteten i högskolan

Den internationella koordinatorn fungerar som Erasmus-koordinator, som ansvarar för Erasmus-utbytena samt rapporteringen till CIMO.

Under avtalsperioden 2008-09 har Erasmus student- och praktikantutbyte inte genomförts. Det totala bidragsbeloppet var 12 340 €. På grund av detta måste hela stödet (80%) återbetalas samt en stor del av OM-bidraget. Bidraget för lärar- och personalutbyten förbrukades dock och således betalades slutdelen på 20 % för dessa kategorier till högskolan. Det fakturerade beloppet uppgick till 7924 €.

För avtalsperioden 2009-10 har en positiv utveckling skett. Erasmus student- och praktikantutbyte ökade. Det totala bidragsbeloppet var 16 640 € och bidraget för studentutbyte förbrukades i sin helhet. Beloppet som skall återbetalas uppgår till 3507 €.

Vid valet av utresande väljs studerande som studerat 2 år och som har goda studieresultat. Studeranden behöver inte ha topp prestationer men viktigt är att de skall kunna representera högskolan. I övrigt följs urvalskriterierna för Erasmus kriterierna för utbyte. Under året kan man fortlöpande ansöka för utbyte men för Erasmus gäller specifika deadlines som varierar i olika skolor.

Studerande som åker på utbyte får alla samma storleks bidrag. Bidraget är 200 € för både Erasmus-student- och praktikantutbyte.

I ledningsgruppen diskuteras principerna för personalutbytet och målen. Stipendiestorleken varierar mellan 800-900 €. Lärarna betalar själva sina kostnader med stipendiet.

Utbildningsprogrammet inom sjöfarten har 1-2 utbytesstuderanden årligen och i år 2 st inkommande från Spanien. En lärare har varit på lärarutbyte. Inom programmet för sjöfart kan studerande först efter 3 års studier åka på utbyte.

Den internationella koordinatorn arrangerar infotillfällen varje höst, där studeranden som varit på utbyte berättar om sina erfarenheter. Utbytena ger en möjlighet att jämföra studierna och högskolorna. Samtidigt lär studeranden känna sig själva, då de reflekterar över sin utbytesperiod utomlands.

Den internationella koordinatorn ansvarar för att de korrekta blanketterna för utbyte fylls i och Learning Agreement görs i samråd med programledaren, studeranden och internationella koordinatorn. Studeranden fyller i en blankett för tillgodoräknande och med lärarna diskuteras kurserna ifall de kan tillgodoräknas eller ifall de behöver kompletteras. Vid planerandet av utbytesperioden strävar lärarna efter att ge besked om vilka kurser som inte kommer att tillgodoräknas, så att studerande är medvetna om detta på förhand då de återvänder till högskolan.

För att dela med sig av utbyteserfarenheterna skriver alla som varit på utbyte en rapport. Fler tillfällen borde organiseras för information och erfarenhetsutbyte. I lärarkollegierna har man till en del tagit upp utbyteserfarenheterna. Utbytena har gett goda kontakter, som har upprätthållits även efter utbytet.

Partnerhögskolorna har uppkommit av historiska skäl, främst p.g.a. att det funnits behov av utbytesplatser. Partnernätverket har varierat.

Högskolan har för tillfället inte Diploma Supplement i bruk. Högskolan kan inte använda den finska modellen p.g.a. Ålands lagstiftning. I DS borde det hänvisas till den åländska lagstiftningen. Högskolan har en egen modell i bruk. Tillgodoräkningen syns i studieregistret men utomlandsvistelsen är inte specifikt dokumenterad.

III Studerande- och praktikantutbyte

Under avtalsperioden 2008-2009 skedde inga Erasmus student- eller praktikantutbyten. Under avtalsperioden 2009-10 skedde en positiv utveckling då 2 st studerande åkte på Erasmus-studentutbyte och 5 st studerande åkte på Erasmus praktikantutbyte. Avtalsperioden 2010-2011 visar tecken på ytterligare uppgång vad gäller Erasmus praktikantutbyte. Under denna avtalsperiod är 9 st på väg på praktikantutbyte.

Infotillfällen om internationella utbyten arrangeras varje höst för andra årets studerande. Studeranden berättar också ibland på vissa kurser om sina erfarenheter. 2 gånger per år skickas det ut information per e-post till studerandena. Många studerande är intresserade av utbyte men p.g.a. olika orsaker blir utbytet ändå inte av.

Den internationella koordinatören tar med sig studerande som varit på utbyte till informationstillfällena. Då får de också tillfälle att reflekterar själva över sina studier. Erfarenhetsutbytet sker annars inte strukturerat, men mera indirekt på lektionerna. Den internationella koordinatören lägger ibland in infotillfällen in på schema för att nå så många studerande som möjligt.

Stipendiestorleken är 200 €/månad för både studerande- och praktikantutbyte. Storleken på praktikantutbytesstipendiet har inte höjts, eftersom medlen inte då skulle räcka till för alla. Ifall en studerande får lön under sin praktik får denne inte Erasmus stöd. Av högskolans egna pengar utbetalas stipendier endast åt Hospitality Management studerande ifall de inte får annat stipendium, 450 € (resestipendium). Alla utbytesstuderanden inlämnar en rapport efter sitt utbyte.

Under besöket träffade vi en studerande som varit på studentutbyte och en som varit på praktikantutbyte. Bägge studeranden var mycket nöjda med sina utbytesperioder och med den information och de stödtjänster som de fick på högskolan.

Studeranden, som studerar på programmet för sjöfart, var mycket nöjd med studierna på Warsash Maritime Academy i England. Studeranden sökte till denna högskola p.g.a. högskolans goda rykte. Studierna passade väl in i den egna utbildningen. Tillgodoräkandet planerades i förväg och trots att studierna i England förlänger studierna på högskolan, så var utbytesperioden mycket lärorik. Studierna var krävande och språkkunskaperna förbättrades. Utbytesperioden gav också många viktiga kontakter till rederier runt om i världen.

Studeranden som var på praktikantutbyte studerar inom programmet för Hospitality Management. I programmet ingår en 5 månader lång praktik. Praktiken skedde på Irland på ett hotell. Arbetet skedde i hotellrestaurangen. Inspirationen till utbytet kom från handledaren på kursen som berättade om möjligheterna att fara på praktik utomlands. Handledaren tog också den första kontakten med hotellet. Praktiken förlöpte bra och studeranden fick varje dag handledning på jobbet. Studeranden förde dagbok varje dag. På hotellet har tidigare praktiserat andra studeranden från HÅ och fler är på väg.

Studerandena har berättat om sina erfarenheter på informationstillfällen och uppmuntrat andra studeranden att åka på utbyte. Den största behållningen studeranden fick var ökade språkkunskaper och värdefulla kontakter till arbetslivet och arbetserfarenhet. Att åka ensam och få klara sig på egen hand och lära känna andra kulturer var också väldigt lärorikt.

IV Lärar- och personalutbyte

Under avtalsperioden 2008-09 åkte 3 st på Erasmus-personalutbyte och 1 lärare på Erasmus-lärarytbyte. Avtalsperioden 2009 -10 åkte 2 st på personalutbyte och 1 lärare på lärarytbyte.

Möjligheterna för lärare och personal att åka på utbyte marknadsförs på högskolan. Personalutbytet koordineras med övriga personalen, vissa har varit på väg men har sedan inte haft möjlighet att åka. Schemat justeras för lärarnas del, så att det inte stör arbetet för mycket, eftersom det inte finns specifika arrangemang för vikariat. Personalutbytets förverkligande följer inte en strukturerad process, ei heller hur personalen delar med sig av sina erfarenheter. Rapporterna sprids på nätet och arbetsplanen uppgörs innan man åker på utbyte.

Vid urvalet av lärare till lärarytbytet följer högskolan vissa prioriteringar. Främst prioriteras läraruppdrag, vars utbyte relaterar till utbildningen och som gagnar studerande mest och som leder till utökat samarbete. I andra hand prioriteras byggande av nätverk och sist deltagande i konferenser. Principen är den att personalen tar den första kontakten själv.

Under besöket träffade vi en representant från personalen, Henrica, som jobbar på biblioteket och som varit på personalutbyte vid ett universitetsbibliotek i Madrid. Information om utbytesmöjligheter kom via ett e-post. Det var till en början svårt att få kontakt med biblioteket men efter att ha varit i kontakt med bibliotekschefen i Madrid ordnades allt. Mottagandet var bra och programmet omfattande. Henrica besökte också andra universitetsbibliotek under utbytet. Utbytet var mycket givande. En del språkproblem fanns, eftersom alla inte pratade så bra engelska. De lokalt anställda var nöjda då de kunde knyta internationella kontakter. Personalen på biblioteket är intresserad av att åka på utbyte, förmannen uppmuntrar till detta. Henrica har hållit informationstillfällen om sina erfarenheter på olika biblioteksmöten. Stödtjänsterna på högskolan fungerade bra och allting förlöpte smidigt.

V God praxis och utvecklingsförslag

Uppföljningsbesöket påvisade att administrationen av Erasmus-mobiliteten fungerar bra och att en positiv utveckling kan skönjas inom student- och praktikantutbytet. Högskolan är liten, vilket medför begränsningar i bl.a. ökande av Erasmus-mobiliteten. Å andra sidan medför det att högskolan kan fungera flexibelt och den att personliga kontakten med studeranden är utmärkande.

Högskolan har utvecklat bra informationsmaterial på både webben och i form av broschyrer. Broschyerna är nya, eftersom det har visat sig att man inte kan ha information bara på webben.

Utbyteserfarenheterna bland både personal och studerande kunde utnyttjas mera, speciellt vid marknadsföringen av utbytena. De inkommande studerande kunde också utnyttjas mera i detta syfte. Nu saknas en strukturerad process för detta ändamål. Viktigt är också att studerandens utbytesperioder finns dokumenterade tydligt.

I högskolans interna tidning presenteras alltid de inkommande så att alla på högskolan vet vem de är och de får den service de behöver. De lokala tidningarna har skrivit om de inkommande studerande och om utbyte i allmänhet.

HÅ kunde också gå utnyttja de projektmöjligheter som Erasmus-programmet erbjuder. HÅ kunde gå med som partner i ett nätverk som ansöker om medel för intensivkurser.

Högskolan överväger att göra Erasmus-avtal med vissa nordiska partnerhögskolor, speciellt i de fall då man inom ett utbildningsprogram kan ha 3 månaders utbytesperioder.

HÅ kan inte använda Diploma Supplement i sin nuvarande form, eftersom Åland har en egen högskolelag och landskapsregeringen (utbildningsavdelningen) godkänner inte förordningen av UKM. Rektorn ska ge förslag om DS och formuleringen och hur det ska kunna godkännas på Åland. HÅ har myndighetsansvar och får vid behov handräckning av landskapsregeringen.

De utexaminerade studeranden får inte Diploma Supplement men examensbetyget ges på både svenska och engelska.

Eftersom fler kommer att åka på Erasmus-praktikantutbyte än vad som ursprungligen ansöktes om, uppmanas HÅ att söka tilläggsmedel för 2010-2011 på våren 2011. HÅ utbetalar endast 200 €/månad för praktikantutbyte. Ifall Erasmus-bidraget räcker till kunde storleken på stipendiet höjas.

VI Respons åt CIMO

Erasmus-blanketterna känns inte alltför betungande eller för komplicerade. Praktikantutbytet fordrar dubbelt med blanketter då det förutom Training Agreement också krävs ett skilt kontrakt med arbetsgivaren. Dessa blanketter kunde kanske kombineras.